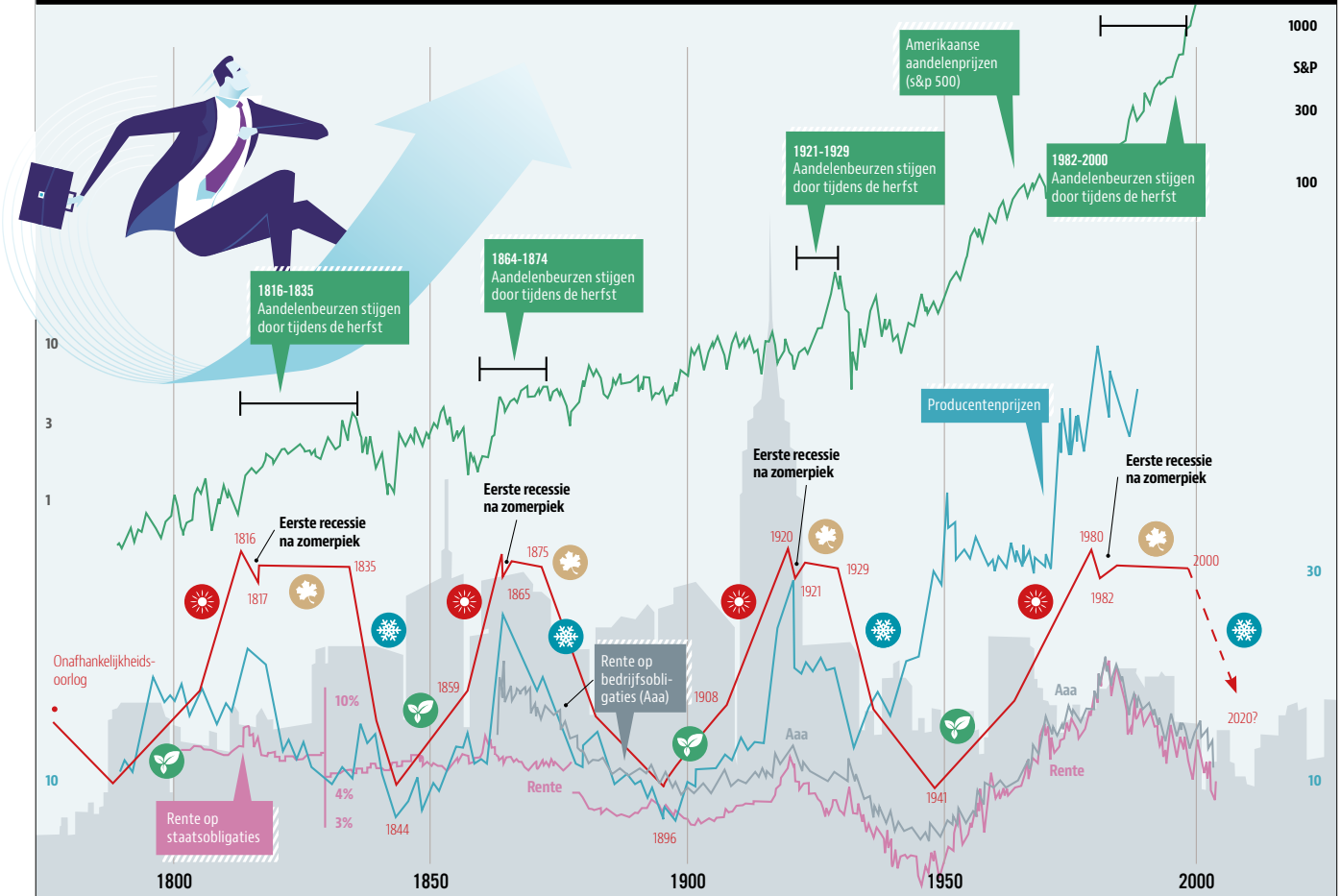

DE VIER KONDRATIEFF-GOLVEN SINDS 1789

Zo is volgens Mecking en Hoger-vorst de golf die rond 1950 begon nog altijd niet afgerond, terwijl deze volgens Van Duijn al rond 1990 eindigde. En sindsdien zitten we volgens de oud-Robeco topman in een nieuwe golf, zo geeft hij in zijn boek *Trends en Cycli* aan. Het verschil in inzicht komt door een andere interpretatie van economische cijfers. Het is subjectief, je kunt patronen zien die er misschien niet zijn.

Innovaties zijn volgens aanhangers van de langegolventheorie aanjagers van de cyclus. Grote uitvindingen lijken inderdaad samen te gaan met het begin van een nieuwe bloeiperiode. Daar is echter ook kritiek op: het zijn belangrijke innovaties, maar volgens sommige economen zijn de innovaties geen oorzaak, maar een gevolg van de oplevende economische voorspoed. Dan is er geld om

**GROTE
UITVINDINGEN
LIJKEN SAMEN
TE GAAN
MET BEGIN
BLOEIPERIODE**

DE SEIZOENEN VAN DE VIER KONDRATIEFF-GOLVEN SINDS 1789

Seizoenen	1	2	3	4
🌱 Lente	1789-1802	1845-1858	1896-1907	1949-1966
☀️ Zomer	1803-1816	1859-1864	1908-1920	1966-1981
🍂 Herfst	1816-1835	1864-1874	1921-1929	1982-2000
❄️ Winter	1835-1844	1875-1896	1930-1949	2000-2020?

bedrijven de ruimte en mogelijkheden te bieden om te innoveren. Er zijn namelijk altijd wel ideeën, maar er zijn niet altijd voldoende middelen om de ontwikkeling ervan te financieren.

Wat zeker is, is dat de economie in golven beweegt. Verschillende golven met uiteenlopende lengtes. Eens in de zoveel jaar volgt een economische neergang. Soms is die te wijten aan het corrigeren van een uitwas in de private sector, de andere keer aan beleidsfouten van overheden. Maar zolang een stap achteruit wordt gevolgd

door twee stappen vooruit, groeit per saldo de economie en dus de welvaart.

In tegenstelling tot wat de kondratieff-theorie doet vermoeden, is er geen vast eindstation met noodzakelijke tussenstops. Het verloop van de economie staat niet bij voorbaat vast. Individuen, bedrijven en overheden zorgen er met hun gedragingen en innovaties iedere dag weer voor dat de economie in in beweging blijft en per saldo groeit. Dat die groei allerlei terugkerende patronen lijkt te hebben, kan ook toeval zijn.